

Rúna Sivertsen og vaskimaskinan

Oddagrein

— Hvussu hevur vaskimaskina hjá tær tað?

Sambært Rúnu Sivertsen, tingmann Fólka-floksins í Norðoyggjum, er hesin spurningur meiri náttúrligur, tá menn heilsast í Eystur-londum, enn at spyrja: Hvussu hevur konan tað?

Tí hevði har helst verið gott við eini javnstøðulóg, heldur hon. Men í Føroyum eru kvinnur høgt mettar. Menninir hava litið teimum alt upp í hendi, meðan teir búleikaðust á sjónum, og tí er ein javnstøðulóg ikki neyðug í Føroyum, er hennara niðurstoða. Her er javnstøðulógin til stórir skaða enn gagn, tí kvinnur nú verða valdar í nevndir og ráð fyrst og fremst vegna kyn - og ikki eftir dygd.

Bara tað, at so stór móttøða er ímóti javnstøðulóginu man vera besta prógvíð fyrri, at ein slík lóg er neyðug - eisini her hjá okkum. Víst er tað so, at politikararnir verða »kroystir« at seta kvinnur í nevnd ella ráð, har onkur maður frammanundan »átti« sessin. Men at hetta er ónáttúrligt, ráð eru vit ikki samd við Rúnu Sivertsen í.

Javnstøðulógin er í okkara hugaheimi ein fyrribils lóg, sum skal framskunda eina hugburðsbroyting - eina hugburðsbroyting, sum - eins og Rúna Sivertsen sigur - hevði komið av sær sjálvum. Trupulleikin er bara tann, at henda broyting hendir ov seint, um vit ikki framskunda hana.

Taka vit grannalond okkara, Danmark, Noreg og Svøríki, so eru tey fremri enn vit, tá tað kemur til javnstøðu. Í Norska Stórtinginum er bytið millum kvinnur og menn ógvuliga javnt, og í stjórnini hjá Gro Harlem Brundtland var talið av kvinnum og monnum javnt.

Í Noreg hava tey í fleiri ár havt javnstøðulóg, og tað hevur borið so góða frukt, at lógin ikki er neyðug longur, og verður tí tosað um at taka hana av. Í Noreg var tað eisini Javnaðarflokkurin, sum legði til brots við kynskvøting, og hóast móttøðu, so fylgdu hinir flokkarnir kortini Javnaðarflokkinum.

Men um Rúna Sivertsen heldur, at javnstøðulógin bara er til fyrri kvinnuna, so fer hon stórliga skeiv. Javnstøðulógin skal eisini tryggja manninum kor, eitt nú barnburðarfarloyvi. Hví skal maðurin ikki eins væl sleppa at vera heima hjá barninum fyrstu tíðina? Stjórnin í Danmark hevur júst samtykt at leggja fyrri Fólkingið broytingaruppskot, sum leingir barnburðarfarloyvi hjá monnum 100% - frá tveimum til fyra vikur!

Rúna Sivertsen kann tosa so háandi um »reyðsokkar, sum mulabinda og tvinga kvinnur«, sum hon vil.

Eftir stendur, at fyrri at styrkja demokratið, so er tað av týðningi at allir bókar í samfelagnum eru við til at taka avgerðir, bæði kvinnur og menn - og ung sum gomul.

Sosialurin

Viðmerking

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Skinnið verður selt, áðrenn bjørnin er skotin

Í avtalum við danir hava vit bundið okkum til, at javnvág og helst avlop skal verða á figgjarlógini fyrri 1998, og eisini tóktist hetta einferð at vera ein málsetningur hjá okkum sjálvum, uttan mun til gjørdar avtalur við danir, men nú er øll orsök til at ivast

Longu undir samráðingunum í 1993 var tað ein partur av avtaluni millum donsku ríkisstjórnina og landsstýrið, at í 1998 skuldi javnvág verða á lögtingsfiggjarlógini. Hetta var somuleiðis ein treyt fyrri, at ríkisskassin framhaldandi skuldi umfígga okkara uttanlandsskuld, hagar til øll okkara skuld í uttlondum varð umlögð til ríkisskaps-skuld.

Tey fyrstu árin aftaná gekk stóðugt framá. Longu í 1994 kundu vit staðfesta, at hallið hjá landskassanum var í minking, og at tað eisini var væl minni enn roknað varð við, tá figgjarlógin fyrri 1994 varð viðgjørd og samtykt. Í 1995 gekk enn betur. Hallið, sum varð mettt til 209 mió. kr., varð í árinum vent til eitt litið avlop. Í 1996 varð hallið mettt til 159 mió. kr. Úrslitið verður umleið javnvág ella møgulega eitt litið avlop.

Stoðan og gongdin í ár bendir á, at úrslitið fyrri 1997 ikki verður lutfalsliga so gott, sum tey bæði undanfarnu árin. Framgongdin er stöðgað, og nógv bendir á, at úrslitið í 1997 verður verri enn í 1996, og tí er orsök til at stúra fyrri úrslitinum í 1998, tá vit sambært avtalu við donsku stjórnina og eftir okkara egnu ætlan, skuldu hava javnvág og helst avlop á figgjarlógini. Tey undanfarnu tvey árin, sum eg havi umrøtt fram-

anfyri, hevði javnaðarflokkurin ábyrgdina av figgjar-málum, men síðani juni 1996 hevur fólkaflokkurin havt ábyrgdina av hesum málsøki.

Á uppskotinum til lögtingsfiggjarlóg fyrri 1998, sum Anfinn Kalsberg, landsstýrismaður í figgjar-málum, legði fram á ting tann 30. september, verður roknað við einum avlopi uppá 18 milliónir krónur. Men longu nú kunnu vit rokna við, at tá tær endaligu inntøkometingarnar eru gjørdar, og øll broytingaruppskotini frá figgjarnevndini eru komnir á borið, verður talan um eitt hall uppá 20 til 30 milliónir. Hóast hetta, so hava landsstýrismenninir, hvør í sínum lagi, eina ætlan um, hvat avlopið skal nýtast til. Eitt avlop, ið ikki er til, og sum neyvan heldur verður til taks.

Scinasta týsdag visti eg á, hvussu samgongumenn yvirbjóða hvønn annan við gyltum lyftum um stórar almennar iløgur, sum fyrri ein part skulu figgjast burtur av avlopinum hjá landskassanum næsta ár. Í dag skal landsstýrismaðurin í figgjarlógum leggja fleiri uppskot fram á ting, ið fara at skerja inntøkurnar hjá landskassanum munandi, men hvussu nógv veit ongín, heldur ikki landsstýrismaðurin sjálvur. Landsstýrismaðurin roknar við, at

fleiri føroyingar, sum eru fluttir av landinum, fara at venda heimaftur av hesi orsök, og at skattalógarbroytingarnar tí ikki fara at kosta landskassanum nakað. Hann hevur tó onga trygd fyrri, at so verður.

Í skrivandi løtu havi eg ikki sæð uppskotini hjá landsstýrismanninum í figgjarlógum. Átli mær tí ikki at taka nakra endaliga støðu til hesi nú. Hvørki fyrri ella ímóti. Men eg loyvi mær kortini at vísa á, at lo-gikkurin hjá landsstýrismanninum ikki hongur rættiliga saman, tí fyrri júst einum ári síðani legði landsstýrismaðurin uppskot um skattalógarbroytingar fyrri tingið, við tí fyrri eyga, at vit skuldu hava eina bruttoskattaskipan fyrri allar A-skattgjaldarar. Tey uppskotini vórðu samtykt, og A-skattgjaldarar hava tí livað undir eina bruttoskattaskipan alt hetta árið. Nú boðar sami landsstýrismaður frá nýggjum skattafrádráttum. Hetta virkar orkynlandi.

Í løtuni tykist allur politikkurin hjá landstýrinum og samgonguni at byggja á væntaðan fong ella sum danir siga »forventet fangst«. Landsstýrismaðurin í figgjarlógum væntar, at fiskimenn, sum eru fluttir av landinum, flyta heimaftur, um skattalætti verður givin, og tí fer skattalættin onki at kosta. Landsstýris-



maðurin í samskiptismálum væntar, at avlop verður á figgjarlógini í 1998, og tí kann hann bjóða sær til vegna landskassan at seta almennan pening í eitt partafelag, sum skal byggja og reka ein undirsjóvar-tunnil.

Men hetta er tað sama, sum at skinnið verður selt, áðrenn bjørnin er skotin. Alt byggir á væntaðan fong ella »forventet fangst«. Bert politikkarar, ið onga ábyrgd-arkenslu hava, kunnu leggja navn til slíkan politikk. Og so er tað líka mikið, um flokkurin eitur fólkaflokkurin ella sjálvstýrisflokkurin. Um politikkarin eitur Anfinn Kalsberg ella Sámal Petur í Grund.

Tann 29. november 1997
Vilhelm Johannesen

Lesarabrøv

Roser til Páll Vang

En stor buket roser til dig for din artikel i Sosialurin torsdag d. 27. nov.

Jeg er en af de personer, der ikke har ret meget tilovers for politikere, eller min mening, »mæder de fleste deres egen kage«, at du offentlig venter dig mod din egen partifælle synes jeg er »sterkt gæet«.

Vi, der bor i Tvøroyri Kommuna, har ikke kun brug for forståelse og sympati, det kan vi ikke bruge til noget, det, der skal til, er handling her og nu.

Lad os habe det sket.

Venlig hilsen
Doris Rasmussen
Trongsivágur



Kunngjørt verður fyrri ætt og vinum at kera mamma, veruðir, omma og langomma okkara

MALLA SAMUELSEN

fødd Poulsen
ættað av Kirkju

andaðist 29. november 1997, 88 ára gomul.

Jarðferðin verður úr Vesturkirkjuni týsdagin 2. desember kl. 13⁰⁰.

Familjunnar vegna
Beinta og Sjørður